

Langfredag

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas

Da de førte Jesus ud, greb de fat i en mand, som kom ude fra marken, og han hed Simon og var fra Kyrene; ham lagde de korset på, for at han skulle bære det bag efter Jesus. En stor folkemængde fulgte ham, deriblandt også kvinder, som jamrede og græd over ham. Jesus vendte sig om mod dem og sagde: »Jerusalems døtre, græd ikke over mig, men græd over jer selv og jeres børn! For der kommer dage, da man vil sige: Salige er de, som ikke kunne få børn, de moderliv, som ikke fødte, og de bryster, som ikke gav die. Da skal man sige til bjergene: Fald ned over os! og til højene: Skjul os! For gør man sådan med det grønne træ, hvad vil der så ikke ske med det visne?«

Også to andre, to forbrydere, førtes med ud for at blive henrettet sammen med ham. Og da de kom til det sted, som kaldes Hovedskallen, korsfæstede de ham og forbryderne dér, den ene på hans højre og den anden på hans venstre side. Men Jesus sagde: »Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør.« Så delte de hans klæder ved at

kaste lod om dem. Og folket stod og så på. Også rådsherrerne gjorde nar af ham og sagde: »Andre har han frelst, lad ham nu frelse sig selv, hvis han er Guds salvede, den udvalgte.« Også soldaterne kom hen og håned ham; de rakte ham eddike og sagde: »Hvis du er jødernes konge, så frels dig selv.« Der var nemlig sat en indskrift over ham: »Han er jødernes konge«.

Den ene af de forbrydere, som hang dér, spottede ham og sagde: »Er du ikke Kristus? Frels dig selv og os!« Men den anden satte ham i rette og sagde: »Frygter du ikke engang Gud, du som har fået den samme dom? Og vi har fået den med rette; vi får kun løn som forskyldt, men han har intet ondt gjort.« Og han sagde: »Jesus, husk mig, når du kommer i dit rige.« Og Jesus sagde til ham: »Sandelig siger jeg dig: I dag skal du være med mig i Paradis.«

Og det var nu omkring den sjette time, og der faldt mørke over hele jorden indtil den niende time, fordi solen formørkedes; og forhænget i templet flængedes midt igennem. Og Jesus råbte med høj røst: »Fader, i dine

hænder betror jeg min ånd.« Da han havde sagt det, udåndede han.

Da officeren så, hvad der skete, priste han Gud og sagde: »Den mand var virkelig retfærdig.« Da alle de skarer, som var strømmet sammen til dette skue, så, hvad der skete, slog de sig for brystet og vendte hjem. Alle de, som kendte ham, også de kvinder, som var fulgt med ham fra Galilæa, stod og så alt dette på afstand.

Prædiken

Langfredag er grusom, men Langfredag er også en uundværlig dag i vores kirkeår. Korset er blevet vores symbol, og det er fordi, at korset er Guds kærligheds inkarnation.

Korset er ikke ”blot” et symbol. Korset er også en historisk begivenhed. Jesus blev dømt, pint, pisket, korsfæstet og døde på Langfredag for mange år siden på Golgata. Men det er først, når vi ser på korset som vores symbol, at vi tolker den begivenhed som et udtryk for Guds kærlighed og menneskers ondskab. Det er sandheden om korset. På

korset bliver det tydeligt, at Gud er kærlighed og mennesker er onde.

I middelalderen gav man jøderne skylden for, at de havde korsfæstet Jesus, verdens frelser, men det er en fordømmelse uden selvindsigt. Det er som at stille sig på afstand og se grædende til, mens Jesus korsfæstes, og så som Adam at pege på Eva og sige: Hun fik mig til at spise af frugten. Jøderne gjorde det. Jeg er uden skyld! Men Jesus var fuldstændig forladt, da han døde på korset; så forladt, at han endda måtte klage sin forladthed ud til Gud. Og alle dem, der hævdede at være hans venner, hans disciple, selv Simon Peter, der højt havde svoret, at han ikke ville vige fra sin mesters side, var væk. Nogle kvinder så til på afstand. Men hvis vi kender dette patriarkalske samfunds syn på kvinders troværdighed, så tjener den detalje blot det formål at understrege, at *ingen* stod ved Jesu side, da han døde.

Hvorfor ikke? Hvorfor endte det sådan?

Dykker vi ned i evangelierne, så skyldes Jesu forladthed, at menneskene afviser Jesus og hans budskab. Han er ikke

den, de ønsker, han skal være, og derfor slår de ham til sidst ihjel. Vi ser i evangelierne, hvordan Jesus i begyndelsen vinder mange tilhængere; vi ser, at han gang på gang udfordrer vante forestillinger om livet, samfundet og verden. Og det alt sammen for at give frihed til dem, der er bundet og ufrie. For at myndiggøre dem, som er udstødt fra samfundet. En trofast skare følger ham, og i centrum af skaren står tolv disciple. Populariteten kulminerer, da Jesus drager ind i Jerusalem Palmesøndag og byen jubler. Jesus får en kongelig modtagelse og han bliver hyldet som den store befrier, der skal give Israel sin selvstændighed tilbage.

Men Jesus ridder ind i byen på et æsel. Et uværdigt dyr. Et stædigt dyr. Og han ridder direkte ind i templet, hvor han kritiserer offerkulten: Templet er stedet, hvor man hylder den praksis, at mennesker kan handle med Gud og lave aftaler om, hvordan det skal gå os ved at slagte et lam eller en due. Offerkulten er en synliggørelse af menneskets hang til vold; i offerkulten er volden blevet ritualiseret, og det er trods alt bedre end det brutale offer af et

spædbarn, som i nogle tilfælde var forudsætningen for forsoning mellem mennesker, når en konflikt opstod.

Jesus var et idol. Han kunne blive konge, han kunne tage magten, hvis han ville. Den fristelse løb som en rød tråd gennem hele Jesu liv, og den begyndte, da Jesus blev døbt med fristelsen i ørkenen. Da Jesus begyndte at helbrede, at gøre undere og uddrive dæmoner, blev han straks fulgt af en stor, stor menneskeskare, der hyldede ham. De ville gøre ham til konge. Jesus bespiste fem tusind mand, og så står der:

Da folk havde set det tegn, han havde gjort, sagde de: "Han er sandelig Profeten, som skal komme til verden." Jesus forstod nu, at de ville komme og tvinge ham med sig for at gøre ham til konge, og han trak sig atter tilbage til bjerget, helt alene.

Idolet afviste fristelsen. Jesus afviste kongemagten. Selv da han hang på korset, fristedes han for sidste gang, da de, der stod der hånede ham med ordene: "lad ham nu frelse sig selv, hvis han er Guds salvede." Jesus er Guds salvede,

og det er derfor, han hænger på korset; for Gud er kærlighedens Gud.

Men menneskene misforstod ham. De troede, at han ikke kunne frelse sig selv. De gav ham skylden. Derfor er langfredag så grusom: den almægtige og uskyldige får ansvaret for hele menneskehedens fortabelse; han piskes, korsfæstes og dør; mens vi må se i øjnene, at levede vi samtidig med Jesus, så havde vi gjort det samme: Gjort Jesus til syndebuk!

Fordi han forkyndte Gudsriget! Et radikalt anderledes rige. Et rige uden magtanvendelse og vold. Og det er klart, at hvis man vil virkeliggøre sådan et rige, hvis sådan et rige virkeligt er det, man forkynder – så kan man ikke ved hjælp af magt grundlægge sådan et rige. Det kan kun grundlægges med kærlighed. Derfor stiger Jesus ikke ned fra korset og sætter det hele på plads. Han tilgiver i stedet sine bødler: ”Fader,” siger han, ”tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør.” Tilgivelsen er Jesu svar på hans ydmygelse. Tilgivelse er antivold, og det er en forudsætning for fred og forsoning.

De korsord, hvor Jesus tilgiver sine bødler, har altid gjort et stærkt indtryk på mig; de står for mig som nogle af de stærkeste ord i hele Bibelen. Blødende, forpint og kraftsløs hænger han på korset efter at have været igennem den grusomste tortur; forladt af alle disciple, venner og familie; og så udtaler han de ord: Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør. Ordene er udtalt som en bøn, men Jesu bøn er Guds bøn, og tilgivelsen er derfor tilsagt bødlerne i samme øjeblik. Og jeg tror ikke, vi skal forstå bødlerne som den snævre kreds af soldater, der udførte en simpel ordre. Bødlerne var folket, der råbte til Pilatus: Korsfæst ham, korsfæst ham!! De mennesker, der vidnede falsk imod Jesus over for jødernes rådgivende forsamling, var bødler. Judas, forræderen, var også en af Jesu bødler. Simon Peter var en bøddel, da han råbte: Jeg kender ikke den mand! Alle som én lod de ham i stikken, da Romerne tog ham til fange i Getsemane Have, og kujonagtigt så de til på afstand, da han blev korsfæstet. Jeg ved ikke, hvad der er værst: At blive pisket af besættelsesmagten eller at blive forladt i den time, hvor

man har allermost brug for sine venner. Jesus gik alene ind til sin dom og sin død. Og alligevel sagde han de ord, der gør så stort indtryk: Fader, tilgiv dem, for de ved ikke, hvad de gør! Og læg mærke til det i teksten, hvor han siger ordene: Der er ingen, der hører ham. Jesus tilsiger sin tilgivelse til bødlerne uden noget forudgående krav om anger; der er ingen, der siger undskyld, ingen, der viser tegn på dårlig samvittighed; alle tier, og fortællingen fortsætter uden at nogen tager notits af tilgivelsen. Alligevel er bødlerne tilgivet, hele flokken, også Judas, også Simon Peter, også de venner, der efterlod ham til dom og død i fjendernes hænder. De er alle tilgivet!

Tilgivelsens vej er en anden vej end gengældelsens vej. Gengældelsens vej er voldens og fortabelsens vej. Tilgivelse er antivold. Tilgivelse er Guds kærligheds svar på menneskets afvisning af kærlighedens vej.

Vi lever i en verden, der er fyldt med vold. Og det undrer mig ofte, hvor Gud er henne. Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig? Det var det voldsomme smertenskrig, Jesus udstødte på korset, men det er i lige så høj grad

vores fortvivlelseskrig, når den vold og den ondskab, som vi helst levede foruden, bare fortsætter med at ødelægge livet for mennesker overalt på jorden.

Krigen, volden, terroren, undertrykkelsen, uligheden er vores afvisning af Gudsriget; vores afvisning af den kærlighedens vej, som Jesus gik for os; som Jesus udlevede som eksempel til efterfølgelse.

Og dermed peger korset på en anden vej: Gudsrigets vej. Efterfølgelsens vej. Det er ikke nogen let vej, for det er den samme kærlighedsvej, som Gud gik, fra sin himmel og ned til jorden, blandt mennesker, der hungrede efter en ny virkelighed, men som alligevel udstødte den mand, Jesus Kristus, der viste dem denne nye virkelighed. Det er en vej, hvor kærlighed i sin mest radikale form er grundlaget: Fjendekærlighed. Og her må de fleste af os nok stå af. Vi kan ikke elske de terrorister, der gør vores dagligliv utrygt. Derfor har Gud skænket os sit hellige Ord og sine hellige sakramenter, dåben og nadveren; Ordet forkyndes i kirken til håb og til tro og til opbyggelse af kærligheden. Ordet forkyndes i dette rum, hvor der ikke gøres forskel på folk,

og som vi deler med vores fjender; ligesom vi sidder ved det samme nadverbord som vores fjender. Vi har også fået den samme dåb. Og det er det samme Ord, der forkyndes både for os og dem, nemlig at vi i Jesus Kristus er tilgivet vores hårdhertethed. Og derfor kan vi ikke andet, på en dag som i dag, end knæle ned i bøn til kærlighedens Gud med ordene: Vor Herre og vor Gud: virkeliggør dit rige iblandt os. Amen.

Kirkebøn

Vor Herre og vor Gud. Giv os din fred. Mød os i vores angst og fortvivlelse, mød os i vores håbløshed, mød os i vores ensomhed, mød os, når vi forbitres over livet, mød os, når vreden vokser og vi søger ind på gengældelsens vej, mød os også der, hvor vi gør den ene ugerning efter den anden, og mød os for alt i verden der, hvor vi i vores fortvivlelse råber: Min misdåd er for stor; jeg magter ikke at bære den selv.

Vor Herre og vor Gud. Når du er kommet os i møde, gå da med os. Forkynd dit Ord iblandt os: at Gud er kærlighed. At

Gud går tilgivelsens vej for os; at Gud går forsoningens vej med os.

Vor Herre og vor Gud: virkeliggør dit rige iblandt os. Amen.